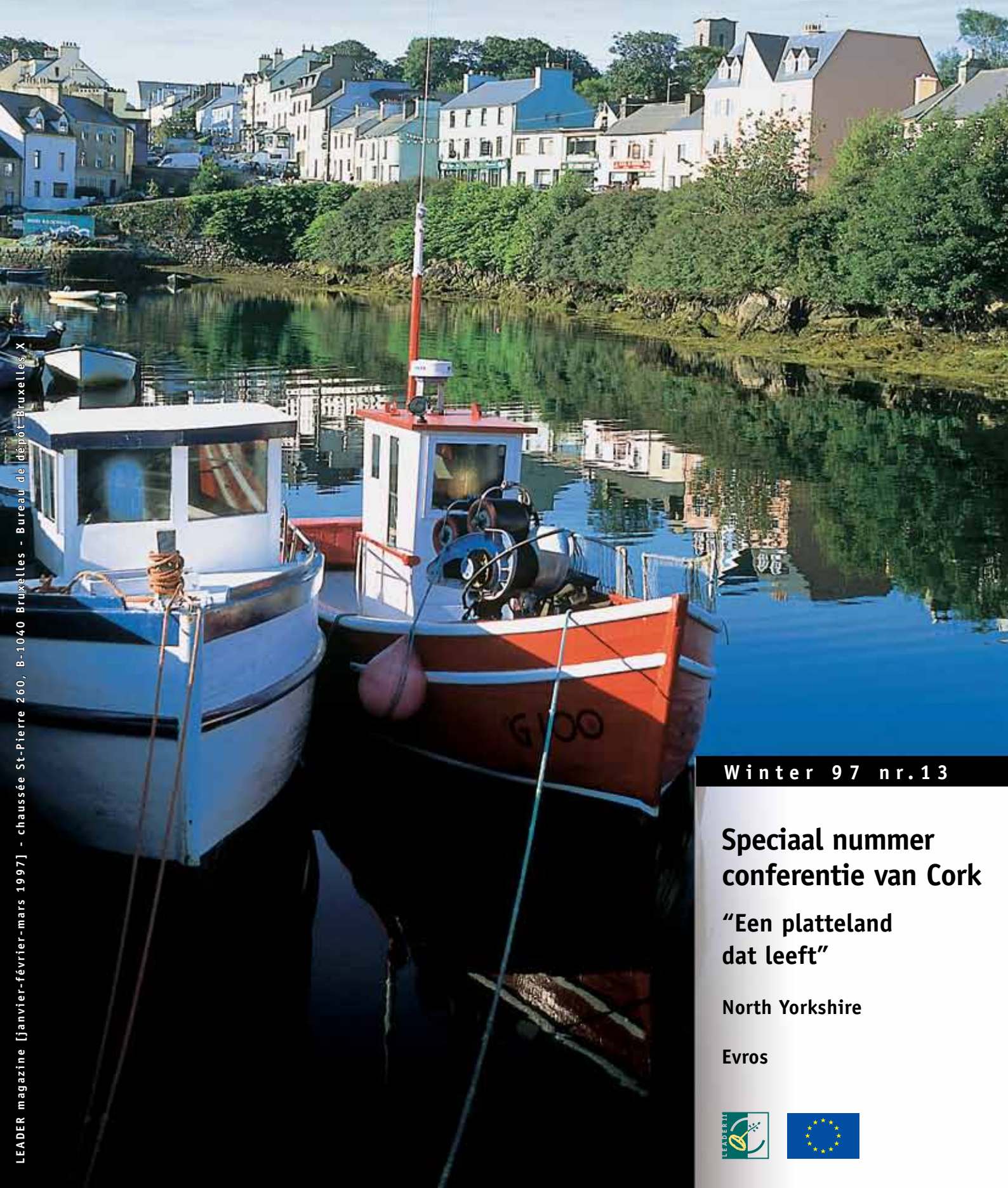

Kwartaalblad van het Europese programma LEADER II

LEADER II

magazine

Winter 97 nr.13

**Speciaal nummer
conferentie van Cork**

**“Een platteland
dat leeft”**

North Yorkshire

Evros

LEADER II

in actie

Land: Spanje

Verwezenlijkte actie:

organisatie van “middeleeuwse markten”

Kosten: 25 000 ECU

Europese Unie: 12 500 ECU

Andere openbare fondsen: 6 500 ECU

Privé: 6 500 ECU

“De organisatie in verschillende plaatsen binnen ons territorium van “middeleeuwse markten” met straat-animaties en gekostumeerde deelnemers maakt van de directe verkoop van ambachtelijke kwaliteitsproducten een echt spektakel. Deze “andere” feesten geven de plaatselijke producenten een markt en bieden hun een podium. De plaatselijke bevolking is zeer gesteld op deze originele culturele manifestaties die bovendien talrijke toeristen aantrekken.”

Javier Velazquez,
LEADER-verantwoordelijke

Land: Duitsland

Verwezenlijkte actie: permanente vorming voor vrouwelijke ondernemers

Kosten: 20 000 ECU

Europese Unie: 7 000 ECU

Andere overheidsfondsen: 3 000 ECU

Privé: 10 000 ECU

“Vrouwen spelen een zeer belangrijke rol in de familiale ondernemingen en landbouwbedrijven: ze zorgen vaak voor het beheer, het bijhouden van de boeken, de klantenservice, enz. Het gaat hier echter om diverse en complexe taken die niet altijd eenvoudig uit te voeren zijn. Daarom heeft onze LEADER-groep een bijscholingscursus voor vrouwelijke ondernemers uitgewerkt. Er nemen zeer veel vrouwen aan de vormingssessies deel en de contacten die er worden gelegd hebben geleid tot de oprichting van een informeel netwerk van vrouwelijke ondernemers uit heel Vogelsberg. Niet alleen zijn de kleine familiale ondernemingen er concurrentiëler door geworden, de vrouwen voelen zich ook beter erkend als volwaardige economische actoren.”

Thomas Schaumberg,
LEADER-coördinator

Land: Oostenrijk

Verwezenlijkte actie: steun aan de wolsector

Kosten: 1 087 500 ECU

Europese Unie: 112 500 ECU

Andere overheidsfondsen: 382 500 ECU

Privé: 592 500 ECU

“Hier, aan de voet van het ‘dak van Oostenrijk’, is wolbewerking een traditionele activiteit. We wilden deze wegwijnende sector nieuw leven inblazen door met name deel te nemen aan de constructie van een gebouw voor wolverwerking en de productie van een volledige lijn van kleding en dekens. Dit gebouw werd opgetrokken met lokale materialen volgens traditionele werkmethodes. Het dient ook als verkooppunt voor andere producten uit de vallei en biedt onderdak aan de zetel van de LEADER-groep.”

Kurt Rakobitsch,
LEADER-coördinator

Land: Italië

Verwezenlijkte actie: verpakking van geneeskrachtige planten

Kosten: 300 000 ECU

Europese Unie/Andere overheidsfondsen:

150 000 ECU

Privé: 150 000 ECU

“Sedert verschillende jaren wordt de landbouw in de Bormidavallei gediversifieerd door het kweken van geneeskrachtige planten. 46 landbouwers zijn lid van de coöperatie ‘Agronatura’ die twee soorten producten met een ecologisch label aanbiedt: etherische oliën (19 variëteiten) en gedroogde, luchtdicht verpakte planten. LEADER heeft geholpen bij de financiering van de aankoop van een productie- en verpakkinglijn en van tests voor de invoering van nieuwe variëteiten en de verbetering van de kwaliteit van de producten.”

Massimo Strapazzon,
LEADER-coördinator

Speciaal dossier conferentie van Cork

Het Europese platteland in het jaar 2000: naar een geïntegreerd beleid van duurzame ontwikkeling 4

De conferentie vond plaats in Cork (Ierland) van 7 tot 9 november 1996 en schetste de grote lijnen van het toekomstige Europese beleid van plattelandsontwikkeling.

Proefstation LEADER 6

LEADER was één van de “sterren” van Cork, een concreet voorbeeld voor het Europese beleid van plattelandsontwikkeling in het jaar 2000.

“Een platteland dat leeft”: één doel, zes workshops 8

De conferentie van Cork bestond uit zes workshops, elk gewijd aan een streefdoel voor de plattelandsontwikkeling. Een samenvatting van de resultaten.

De “Verklaring van Cork” 13

North Yorkshire Heritage Coast (Verenigd Koninkrijk): een brede samenwerking 15

De kuststrook van Yorkshire is een landelijke omgeving met drie traditionele activiteiten – visvangst, landbouw en toerisme – die een crisis doormaken. LEADER II kwam als geroepen, als een perfect instrument om de plaatselijke noden te identificeren. Samen met de bevolking.

Evros (Griekenland): de vruchten van een actief beleid 19

Het model voor geïntegreerde ontwikkeling dat de gemeente Tychemo uitvoerde en dat geleidelijk aan wordt overgenomen in andere delen van het LEADER-gebied Evros (Thracië), geeft hoop op een herontwikkeling van deze lang verwaarloosde grensstreek. Tenminste, op voorwaarde dat de privé-sector het overheidssubsidië overneemt.

In ‘t kort...

Yves Champetier, Directeur,
Europees LEADER-Observatorium

Dit nummer van LEADER Magazine is in belangrijke mate gewijd aan de Europese conferentie over plattelandsontwikkeling die in Cork (Ierland) werd gehouden van 7 tot 9 november 1996. Deze bijeenkomst en de resulterende verklaring betekenen een zeer belangrijke stap voor allen die betrokken zijn bij het uitvoeren van het LEADER-initiatief. De lokale aanpak en het oprichten van netwerken kregen er een centrale plaats.

Zo preciseert de “Verklaring van Cork”, die hierna wordt afgedrukt, dat het beleid van plattelandsontwikkeling “de deelname van betrokkenen en de initiatieven die voortkomen uit de basis moet bevorderen. Deze versterken immers de creativiteit en de solidariteit van de plattelandsgemeenschappen”. Ze wijst er ook op dat “de plattelandsontwikkeling lokaal moet gebeuren en geleid moet worden door de plattelandsgemeenschappen, binnen een coherent Europees kader”.

Wat het “netwerk”-aspect betreft, werden meerdere aspecten belicht in de samenvatting van de aan dit thema gewijde workshop:

- > de netwerken zijn een essentieel element voor de meerwaarde van de gemeenschap; ze vergemakkelijken het uitwisselen van know-how en ervaringen tussen de plattelandsbewoners van de Europese Unie, maar ook over de grenzen van de Unie heen, met de Centraal- en Oost-Europese landen en Middellandse Zee-landen;
- > de plattelandsontwikkeling en de netwerken dragen bij tot het mobiliseren van de burgers en tot de versterking van de plaatselijke democratie die noodzakelijk is voor de uitbouw van Europa;
- > de netwerken zorgen als plaatsen van creativiteit en initiatief voor het uitwerken, uitvoeren en overdragen van de onontbeerlijke vernieuwingen van de landelijke gebieden;
- > in de kern van deze netwerken wordt geleidelijk een nieuwe cultuur of Europese visie op de plattelandsontwikkeling geformuleerd.

Voor alle betrokkenen van LEADER, op lokaal, regionaal, nationaal en Europees niveau, gaat de erkenning van het gedurende vele jaren geleverde werk gepaard met de absolute noodzaak tot het slagen van LEADER II.

Het succes van LEADER I heeft talrijke verwachtingen gecreëerd bij de bevolking en bij de instellingen en organisaties die meewerken aan de plattelandsontwikkeling. Het budget dat werd toegekend aan LEADER II is vier keer groter dan dat van LEADER I. Bijna 700 gebieden zijn tegenwoordig betrokken bij dit gemeenschappelijke Initiatief.

Op lokaal niveau vergt het succes van LEADER II een groeiende betrokkenheid van de bevolking, de ondernemingen en de plattelandsgemeenschappen bij het formuleren en het verwezenlijken van de lokale projecten. Alleen op die manier kunnen de landelijke gebieden beginnen aan een duurzame ontwikkeling, zoals die in Cork werd uitgestippeld. Het is met name noodzakelijk dat de lokale actiegroepen beschikken over de autonomie en de mogelijkheden om zo efficiënt mogelijk, met een maximum aan soepelheid en op het juiste moment, hun projecten te steunen.

Dit vraagt echter – en de moeilijkheden van LEADER II in bepaalde Lidstaten verplichten ons ertoe om dit te benadrukken – een **goede coördinatie** tussen de verschillende hulpniveaus (lokaal, regionaal, nationaal, Europees) en ook **een streven naar eenvoudigere procedures en duidelijkere administratieve verantwoordelijkheden**. De meeste deelnemers aan de conferentie van Cork hebben speciaal de nadruk gelegd op deze twee punten en LEADER II kan hier het goede voorbeeld geven.

De taak van de lokale actiegroepen moet vereenvoudigd worden, door hun de mogelijkheid te bieden effectief steun te verlenen aan de initiatieven van de bevolking en ondernemingen en het potentieel van de landelijke gebieden op een efficiënte manier ten nutte te maken. Dat is één van de grote uitdagingen voor de mensen die streven naar het succes van dit Initiatief en van het nieuwe beleid van plattelandsontwikkeling dat in Cork werd voorgesteld, en meer algemeen, voor een ieder die zich sinds jaren ten volle inzet voor de vernieuwing van landelijk Europa. <

Het Europese platteland in het jaar 2000: naar een geïntegreerd beleid v

Op de conferentie, die plaatsvond in Cork (Ierland) van 7 tot 9 november 1996, werden de grote richtlijnen geschetst voor het toekomstige Europese beleid van plattelandsontwikkeling. Dit heeft geleid tot de "Verklaring van Cork". Hierin krijgt in vele opzichten de strategie waarmee reeds werd geëxperimenteerd in het kader van LEADER een nieuwe dimensie: de geïntegreerde en duurzame ontwikkeling van een levend plattelandsmilieu, gebaseerd op ieders deelname.

Ongeveer 500 personen afkomstig uit de vijftien lidstaten van de Europese Unie, maar ook uit talrijke Centraal- en Oost-Europese landen, het Middellandse Zee-gebied, Canada, de Verenigde Staten en Japan namen deel aan deze conferentie, getiteld "**Landelijk Europa – toekomstperspectieven**" en georganiseerd op initiatief van commissielid Franz Fischler, belast met landbouw en plattelandsontwikkeling.

Ministers, afgevaardigden, Europese, nationale, regionale en lokale ambtenaren, vertegenwoordigers van internationale organen, verenigingen, vakverenigingen, deskundigen, onderzoekers, "terreinwerkers", enz.; al deze deelnemers hadden als gemeenschappelijke noe-

mer het feit dat ze in verschillende mate betrokken waren bij plattelandsontwikkeling.

De conferentie van Cork werd voorgezeten door Lord Henry Plumb, lid van het Europese Parlement en had tot doel het uitstippelen van de grote richtlijnen voor het Europese plattelandsbeleid tegen het jaar 2000 en daarna.

Jimmy Deenihan, Iers staatssecretaris voor plattelandsontwikkeling, herinnerde om te beginnen aan de context waarin wat hij bestempelde als "*de belangrijkste conferentie over plattelandsontwikkeling die ooit in Europa werd georganiseerd*" plaatsvond en aan de grote uitdagingen waarmee het Europese platteland te maken heeft: de mondialisering van de economie – en haar politieke tegenhanger, de nieuwe onderhandelingsronde in het kader van de Wereldhandelsorganisatie –, de invoering van de eenheidsmunt en de toekomstige uitbreiding van de Europese Unie.

De landbouw staat centraal in de plattelandsontwikkeling

In zijn inleidende toespraak legde commissielid Franz Fischler eerst de nadruk op het belang, de diversiteit, het dynamisme en het potentieel van de landelijke gebieden. Hij beklemtoonde ook de vooraanstaande plaats die de land- en bosbouw innemen en zullen blijven innemen, terwijl hij erop wees dat het belang van

an duurzame ontwikkeling

deze twee activiteiten *"hun puur sectorieel aspect overstijgt: ze zijn multifunctioneel. Ze bepalen de landelijke ruimte door bij te dragen tot het behoud van een intacte economische en sociale leefruimte, tot de bescherming van een aantrekkelijk landschapskader, tot het diversifiëren van de activiteiten in de landelijke zones."*

Na te hebben gewezen op de structurele zwakheden van de landelijke zones (*"onvoldoende infrastructuurmetwerken, een onvoldoende aanbod van arbeidsplaatsen en diensten, onvoldoende mogelijkheden voor vorming en bijscholing"*), verklaarde Dhr. Fischler: *"we mogen niet werkeloos toekijken. Zeker, we moeten de Europese landbouw alle kansen gunnen, maar onze acties moeten bovendien de sector van de landbouwgebonden activiteiten ver overstijgen. Het creëren van werkplaatsen buiten de landbouw, de verbetering van de infrastructuur en de diensten en een hogere inspanning voor de verbetering van het milieu moeten logisch gezien deel uitmaken van elk beleid voor plattelandontwikkeling."*

Een geïntegreerd ontwikkelingsbeleid voor alle plattelandsgebieden

"Het platteland vormt een eigen sociaal-economisch model, dat voor de hele Europese maatschappij bewaard moet blijven", verzekerde het commissielid. Daarna beschreef hij het plattelandsbeleid dat hij wou stimuleren. Dit is een beleid dat gebaseerd is op:

- > een geïntegreerde, multisectoriële aanpak, aangepast aan de bijzonderheden van elk plattelandsgebied;
- > een betere samenhang tussen de beleidsinstrumenten en een grotere doelmatigheid van het optreden om *"een optimaal gebruik van de openbare middelen mogelijk te maken"*;
- > een vereenvoudiging en een grotere transparantie van de administratieve procedures;
- > de verbetering van de samenwerking tussen de instellingen van de Europese Unie en de nationale en regionale instanties.

Voorts wees Franz Fischler erop dat de integratie van de lokale betrokkenen in het proces een voorwaarde is voor de doelmatigheid van de acties voor de plattelandontwikkeling (*"de voordelen van een aanpak vanaf de basis zijn overduidelijk en passen in de opbouw van een Europa dat gebaseerd is op subsidiariteit"*).

Maar een van de grote vernieuwingen in het door het commissielid voorgestelde *"geïntegreerde beleid van duurzame plattelandontwikkeling"* is dat het alle landelijke gebieden bestrijkt. *"Zijn deze niet allemaal min of meer onderworpen aan dezelfde vereisten en blootgesteld aan dezelfde risico's? Zijn ze niet allemaal gevoelig voor de landbouwproblemen? Moeten ze niet allemaal de prestaties leveren die onze maatschappij nodig heeft? Vanuit dit standpunt lijkt het me niet logisch ons ontwikkelingsbeleid te beperken tot enkele uitgelezen zones."*

De toespraak van de heer Fischler werd gevolgd door een reeks bijdragen van Europese, nationale, regionale en lokale deskundigen en verantwoordelijken.

Vooraf de bijdrage van Guy Legras, algemeen directeur van DG VI, over de balans en de vooruitzichten van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) was zeer opmerkelijk. Twee van zijn strategische doelstellingen kregen speciale aandacht:

- > het toekomstige landbouwbeleid moet veel meer worden gericht op de bescherming van het milieu en op de plattelandontwikkeling;
- > er moet een echt plattelandsbeleid worden opgesteld, dat het marktbeleid en de plattelandontwikkeling bestrijkt, te sterk verspreide middelen samenbrengt en leidt tot een gedecentraliseerd beheer van de toepassingen van die middelen.

Acht jaar na de publicatie van **"De Toekomst van de plattelandswereld"** betekent de Conferentie van Cork een nieuwe beslissende stap in het Europese plattelandsbeleid, een stap die sommige van de aanwezige journalisten en waarnemers bestempelden als een *"culturele revolutie"*. <

Proefstation LEADER

LEADER was een van de "sterren" van Cork, een concreet voorbeeld voor het Europese beleid van plattelandsontwikkeling in het jaar 2000.

"Meneer Hyland, u bent blijkbaar een groot voorstander van het LEADER-programma. Denkt u dat LEADER het model is voor het door de heer Fischler zo geprezen beleid voor een geïntegreerde ontwikkeling?" – "Ja, voorzitter."

Het opzetten van de LEADER-stand

Dit gesprek tussen François Grosrichard, speciaal correspondent van het Franse dagblad "Le Monde" en voorzitter van de workshop "De levenskwaliteit op het platteland", en Liam Hyland, verslaggever voor het Europees Parlement ("Verslag over het Europees plattelandsbeleid en over het opstellen van een handvest voor het Europees platteland") is een perfect voorbeeld voor de aanzienlijke plaats die LEADER innam op de conferentie van Cork.

Talrijke sprekers, zoals de Ierse staatssecretaris Jimmy Deenihan, hadden het over het succes van LEADER, zowel op het gebied van de strategie (territoriale initiatieven, de "bottom-up"-benadering, samenwerking, integratie, vernieuwing, enz.) als op het gebied van de concrete verwezenlijkingen.

Tijdens een plenaire vergadering werden de grote richtlijnen die commissielid Fischler voorstelde en die in grote mate overeenstemmen met de "LEADER-filosofie" geïllustreerd door twee getuigenissen over vernieuwen de lokale acties. Professor Dimitrios Pantermalis, Grieks parlements lid, onderstreepte de steun die het LEADER-

Het Schiereiland BEARA
[LEADER-gebied **West Cork**]

R

programma Pieriki (Centraal-Macedonië) gaf aan het plan van een honderdtal landbouwers die het archeologisch erfgoed van het dorp Dion, bij de Olympusberg, wilden herwaarderen. Jean-Louis Chauzy, voorzitter van de economische en sociale raad van de regio Midi-Pyrénées (Frankrijk) beschreef het proces dat leidde tot de heropleving van de ambachtelijke messenmakerij van Laguiole (zie LEADER Magazine nr. 5).

Minstens één panellid van elke workshop was rechtstreeks betrokken bij het uitvoeren van LEADER, hetzij als Europees, nationaal of regionaal verantwoordelijke, hetzij als lid van een lokale actiegroep. Zo waren er de LAG's **Maestrazgo-Teruel** (Aragón, Spanje), **Pays Cathare** (Languedoc-Roussillon, Frankrijk), **Probasto** (Norte, Portugal) – deze drie groepen hadden ook een stand –, **Clairvaux-Vianden** (Luxemburg) en **Natur- und Lebensraum Rhön** (Hessen, Duitsland). Ook het Ierse LEADER-netwerk was aanwezig.

Het Europese Observatorium LEADER speelde eveneens een zeer belangrijke rol voor en tijdens de conferentie. Het nam deel aan het stuurcomité van de conferentie, zorgde voor de voorbereiding en de synthese van de workshop over transnationale samenwerkingsverbanden, richtte een stand op waar het een direct contact met de deelnemers had en LEADER-publicaties kon uitdelen, gaf een doorlopende demonstratie van de Internetsite "Rural Europe", enzovoort.

De lokale LEADER-groep West Cork had ook een stand aan de ingang van de conferentieplaats, waar de producten uit het gebied werden gepresenteerd. Naar de groep werden voor de gelegenheid drie excursies georganiseerd. Een vijftigtal deelnemers aan de conferentie werden ontvangen in het kantoor van de LAG en konden daar de uitvoering van LEADER in de praktijk ontdekken, namelijk het functioneren van verschillende projecten voor de herwaardering van voedingsproducten. De dag daarvoor ontving de lokale actiegroep commissielid Fischler, ter gelegenheid van de officiële lancering van het label "West Cork".

Ten slotte vermelden we nog dat een twintigtal LEADER-groepen uit Ierland en het Verenigd Koninkrijk van de conferentie van Cork gebruik maakten om samen na te denken over de middelen voor de versterking van het lokale "bottom-up"-aspect van hun programma en voor de toekomstige samenwerking op dit vlak (er is een seminar gepland in het eerste trimester van 1997 dat de twee eilanden moet verenigen). <

Het commissielid Franz Fischler en Jimmy Deenihan, de Ierse staatssecretaris voor plattelandsontwikkeling, worden ontvangen door de leden van de LEADER-groep **West Cork**.

"Een platteland dat 1 één doel,

Markt op het platteland
van Connemara [Ierland]

De conferentie van Cork bestond uit zes workshops, elk gewijd aan een streefdoel voor de plattelandsontwikkeling. Een aantal aanbevelingen van deze werkgroepen is opgenomen in de "Verklaring van Cork". Een samenvatting van de resultaten.

"A Living Countryside", de titel die Richard Simmons had gekozen voor zijn bijdrage aan het begin van de conferentie, werd al snel het motto van Cork, het thema voor de werkzaamheden van de tweede dag. Die was gewijd aan zes workshops die respectievelijk de volgende onderwerpen bespraken: geïntegreerde plattelandsontwikkeling, werkgelegenheid en gelijke kansen, milieu en duurzame ontwikkeling, levenskwaliteit op het platteland, samenwerking en overdracht van goede praktijken en lokale ontwikkelingsstrategieën op basis van een "bottom-up"-benadering.

"Geïntegreerde ontwikkeling: definiëring van het concept"

Jean-François Poncet, voorzitter van de commissie Economische Zaken van de Franse senaat, presenteerde de besluiten van deze workshop. Daarbij merkte hij ten eerste op dat iedereen de noodzaak van een geïntegreerde aanpak van de ontwikkeling toegaf, maar dat deze jammer genoeg *"meer gepredikt dan toegepast werd"*. Het concept is intussen zeer gekend en hoeft niet meer gedefinieerd te worden. Er moet vooral worden onderzocht hoe de integratie daadwerkelijk gestalte kan krijgen binnen het nieuwe Europese beleid voor plattelandsontwikkeling. De oplossing kan liggen in het opstellen van een overkoepelend regionaal programma, dat zonder uitzondering voor alle plattelandsgebieden geldt. Zo'n programma biedt talloze voordelen op het gebied van vereenvoudiging en subsidiariteit, maar dan moeten de volgende voorwaarden vervuld zijn:

eeft”: zes workshops

- > erkenning van de nog steeds fundamentele rol van de landbouw voor de plattelandseconomie;
- > voortzetting van specifieke financiële hulpverlening aan benadeelde gebieden met het oog op de eenheid tussen de gebieden;
- > geen opdeling van de regio's, zodat de financiële solidariteit, het fundamentele principe van het gemeenschappelijke beleid, niet wordt geschaad.
“Integratie is de weg, diversiteit de rijkdom en solidariteit het cement”, besloot de rapporteur.

“Werkgelegenheid, gelijkheid van kansen en ondernemingsgeest op het platteland”

In navolging van Jan Douwe Van der Ploeg, docent aan de Universiteit van Wageningen (Nederland), kwamen de deelnemers van deze ronde tafel tot de vaststelling dat het platteland een specifiek sociaal-economisch milieu is, dat in de meeste gevallen wordt gekenmerkt door zelfstandige ondernemers, kleine familiebedrijven, veelzijdige activiteiten, flexibele arbeid en contact met de natuur.

Deze specifieke kenmerken vormen de basisrichtlijnen voor de ontwikkeling, die gebaseerd is op het eigen kapitaal van elk gebied en op de diversificatie van de lokale economie. Deze diversificatie vereenvoudigt de invoering van een grotere kansgelijkheid tussen vrouwen en mannen.

Ook de essentiële plaats van de landbouw op het platteland werd onderstreept. “Zonder de boeren en de boerinnen zou er geen enkele ontwikkeling zijn op het platteland.” Maar de landbouwsector moet op een radicale manier hervormd worden om de vier belangrijkste doelstellingen te bereiken: werkgelegenheid, gelijke kansen, productkwaliteit en bescherming van het milieu.

Ursula Stenzel, Oostenrijks lid van het Europees Parlement, legde in haar rapport de nadruk op de noodzakelijke aanpassing van de communautaire middelen om een betere beantwoording aan de behoeften van het platteland te bereiken. Deze aanpassing moet vijf principes respecteren:

- > er moet een geïntegreerd plattelandsbeleid komen, aangezien sectoriële maatregelen onvoldoende blijken om de ingewikkelde en veelzijdige problemen van het

platteland op te lossen;

- > het budget voor landbouw en plattelandsgebieden moet minstens gelijk blijven, maar als geografische toekenningseenheid moet het Structuurfonds de regio hantieren, omdat op die manier de hulp kan worden aangepast aan de diversiteit van de plattelandsgebieden;
- > voor het opstellen en het uitwerken van het toekomstige plattelandsbeleid moet men ruimschoots beroep doen op de lokale en regionale kennis en mankracht;
- > de steun aan plattelandsontwikkeling moet voorrang geven aan kleinschalige projecten, in plaats van zware investeringen te doen (“de heesters van vandaag zijn de grote bomen van morgen”);
- > vrouwen moeten als volwaardige partners deelnemen aan de plattelandsontwikkeling.

Een “koffer vol schatten”, een verrekijker, een kompas, gidsen en nog veel meer, waarmee de bezoekers van de plattelandshuisjes het natuurpark van Livradois-Forez [Frankrijk] kunnen ontdekken.

“Milieu en duurzame ontwikkeling op het Europese platteland”

De workshop besprak ten eerste de globale context waarin een “duurzaam Europees ontwikkelingsbeleid” moet worden gedefinieerd: de vele krachten die van invloed zijn, de korte beslissingstermijn (1999) en de verhoogde bewustmaking van de publieke opinie voor milieukwesties. Op dit laatste punt constateerde men echter een breuk tussen Noord- en Zuid-Europa. “Van de zeventien bijdragen aan de workshop kwamen er slechts drie uit het zuiden”, merkte rapporteur Michele de Benedictis, docent aan de Universiteit van Rome, op. Daarna vroegen de deelnemers zich af op welk niveau men de relatie tussen milieu en economie het beste kon aanpakken. “De territoriale benadering is ongetwijfeld het meest doeltreffend voor bijvoorbeeld het belangenconflict

tussen landbouwactiviteiten en milieubeheer, vooral als men de bestaande tegenstelling tussen intensieve en extensieve landbouw wil oplossen en rekening wil houden met de veelzijdige functies van de landbouwsector.”

Voor het te voeren beleid gaf men dus de voorkeur aan een institutioneel territoriaal kader, hoewel men zich bewust is van de problemen die deze formule schept: hogere kosten voor informatievoorziening, begeleiding en controle, nog niet toereikende programma’s voor milieuvorming, enzovoort.

Daarom moet de overheidssteun versterkt worden via een “horizontale” en “verticale” integratie van de middelen. Horizontale integratie bestaat uit het stimuleren van bijvoorbeeld de samenwerking tussen de overheids- en de privé-sector. Verticale integratie betekent dat men de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de overheid op elk betrokken niveau gaat herdefiniëren. Ook is het nodig betrouwbare indicatoren op lokaal niveau vast te stellen. Men moet geen nieuw beleid creëren, maar het bestaande beleid aanpassen en doorzichtiger maken.

Ten slotte pleitten de deelnemers van de workshop voor het principe van “de vervuiler betaalt”, met name op het gebied van het landbouwbeleid. Ze willen het gebruik van milieuvriendelijke productiemethoden stimuleren door compensaties toe te kennen.

Animatie in een plattelandsschool in het Pays Cathare [Frankrijk]

“Levenskwaliteit op het platteland”

“Ontwikkeling en levenskwaliteit zijn een tautologie: in de negentiende eeuw vormde de stad de toegang tot rijkdom, in de eenentwintigste eeuw kan een doordacht platteland de plaats van een hervonden geluk worden”... Een kleine greep uit de uitspraken tijdens deze werkgroep, die dadelijk twee belangrijke parameters toekende aan de beschouwingen over de levenskwaliteit op het platteland: de mens (*“de bewoners, de gezinnen...”*) moet centraal staan in alle maatregelen en het platteland mag niet geïdealiseerd worden door de plattelandsbewoners noch door de stadsbewoners (*“men moet zich hoeden voor het romantische ‘neo-ruralisme’”*).

De levenskwaliteit op het platteland is een *“groot geheel van kleine dingen”*, maar kan wel samengevat worden door middel van drie belangrijke factoren: de intensiteit van de sociale verbanden in de dorpen, de toegang tot informatie en opleiding en de beschikbaarheid van diensten (transport, sociale dienstverlening, gezondheid, recreatie, handel, enz.). Die factoren moeten van dezelfde kwaliteit zijn als in de stedelijke milieus.

De levenskwaliteit moet zowel ten goede komen aan de lokale bevolking als aan de bezoekers uit de steden. Die laatsten moeten echter *“het platteland nemen zoals het is, en niet zoals zij zouden wensen dat het is”*, zoals een landbouwer opmerkte.

Op het platteland, *“waar alle diensten duurder zijn”*, zijn de tussenkomst van de politiek en de hulp van de overheid van doorslaggevend belang. Ook de acties van de verenigingssector tellen mee, evenals die van vrijwilligers (die een duidelijk juridisch statuut zouden moeten krijgen).

De deelnemers aan de workshop stelden vervolgens de volgende punten voor:

- > absolute noodzaak van een “bottom-up”-benadering, om de “levende krachten” van het gebied te mobiliseren;
- > een onderzoek naar de behoeften dat rekening houdt met de verwachtingen van alle categorieën van de bevolking (een jonge vrouw merkte bijvoorbeeld op dat *“jongeren niet per se op zoek zijn naar rust”*);
- > steun aan acties “op maat” voor een duidelijke doelgroep, die inkomsten en banen scheppen;
- > vereenvoudiging van de administratieve procedures (sommige deelnemers stelden de oprichting van een uniek “Plattelandsfonds” voor);
- > regelmatig uitvoeren van een “lokale balans van de levenskwaliteit”.

De Grote Prijs van Portugal 1994 in het Paardensportcentrum van Ponte de Lima [LEADER-gebied Vale do Lima]

“Ervaringen delen: samenwerking en overdracht van goede praktijken als een manier om de plattelandsontwikkeling te stimuleren”

Aan deze ronde tafel namen talrijke verenigingen van Europees formaat deel. Eerst inventariseerden zij zeven soorten behoeften waaraan netwerken zouden kunnen beantwoorden: informatievoorziening, mobiliseren van de plattelandsbewoners, verwerving van vaardigheden en opleiding, innovatie, transnationale samenwerking, gezamenlijke organisatie van de plattelandsbewoners om gemeenschappelijke voorstellen te bevorderen en de opening naar de landen in Oost- en Zuid-Europa.

Deze netwerken zijn erg verschillend wat de problematiek van het platteland, de betrokken doelgroepen, hun interessegebied, enz. betreft. Deze diversiteit vormt een rijkdom die uitdrukking geeft aan de complexiteit van de nieuwe ontwikkelingsprocessen die op het platteland gevoerd moeten worden. Verschillende deelnemers onderstreepten het belang van het zoeken naar complementariteit tussen de verschillende netwerken en het vermijden van overlappingsen. Ook de oprichting van een “Forum” waar de verschillende netwerken elkaar kunnen ontmoeten en een betere dialoog met de Europese instellingen was gewenst. Tevens moet het begrip “Europese vereniging” dringend juridisch erkend worden.

- De netwerken moeten in het hart van het nieuwe landelijke ontwikkelingsbeleid staan. De Europese impuls zal een essentieel element van hun acties blijven, aangezien de netwerken verschillende belangrijke bijdragen kunnen leveren:
- > ze zijn een fundamenteel onderdeel van de “communautaire meerwaarde”;
 - > ze bieden de ruimte voor creativiteit en initiatief en dragen zo bij aan de onontbeerlijke innovaties en de overdracht daarvan;
 - > als verbinding tussen het “lokale” en het “globale” maken ze de toegang tot de plattelandsgebieden makkelijker.

“Lokale ontwikkelingsstrategieën in plattelandsgebieden en de bottom-up-benadering”

De rapporteur, Patricia O'Hara, consultant voor plattelandsontwikkeling, besprak eerst de voordelen van een ontwikkeling op basis van een “bottom-up”-benadering: lokale democratie, rekening houden met de diversiteit van de Europese plattelandsgebieden, subsidiairiteit tussen het “lokale” en het “globale”, de doelmatigheid van het werken in verbanden, enzovoort.

Men stelde vast dat de bottom-up-benadering al in talrijke programma's voortdurend wordt toegepast. Maar bepaalde voorwaarden moeten vervuld zijn, als men verder wil gaan op dit pad en deze benadering op het hele Europese plattelandsbeleid wil toepassen.

Deze voorwaarden zijn de volgende:

- > betere coördinatie tussen de verschillende niveaus die hulp verlenen (lokaal, regionaal, nationaal, Europees);
- > integratie van het beleid en de programma's, die nog te vaak per sector worden opgesteld;
- > vereenvoudiging van de procedures en de administratieve bevoegdheden;

- > een juist evenwicht tussen de “participerende” en de “representatieve” democratie (“*de lokale autoriteiten kunnen even goed een rem als een stimulans voor ontwikkeling zijn*”);
- > zich meer rekenschap geven van het belang van vrijwilligerswerk, met name dat van vrouwen, dat vaak onvoldoende op juiste waarde wordt geschat;
- > opbouw van vaardigheden en opleiding in lokale ontwikkeling.

Ook andere typische kenmerken van de bottom-up-benadering werden benadrukt: het inzetten van lokale spaartegoeden en de rol van de financiële instellingen; de discrepantie tussen middelen en macht binnen een samenwerkingsverband; de opgelegde duur (“*ontwikkeling is een langdurig proces*”); het gebrek aan dynamische medewerkers, door de uittocht van de jongeren; de onontbeerlijke steun aan de landbouw om de jongeren op het bedrijf te houden.

De deelnemers onderzochten tevens het noodzakelijke samengaan tussen de bottom-up-benadering (de lokale betrokkenen) en de top-down-benadering (de overheidssteun). Deze twee benaderingen zijn niet tegengesteld, maar vullen elkaar aan en kunnen elkaar zelfs wederzijds stimuleren als ze goed gecoördineerd worden en als er een goed evenwicht bestaat tussen de verschillende niveaus waarop steun wordt gegeven.

Ten slotte werd de aandacht gevestigd op de noodzaak om iedereen bij het ontwikkelingsproces te betrekken: “*eenheid is nu belangrijker dan ooit, zowel tussen individuen als tussen regio's*”.

We vermelden nog dat professor Joe Mannion van de Universiteit van Dublin het voorbereidend document van deze workshop opstelde. Dit document komt in grote lijnen overeen met zijn artikel dat in LEADER magazine n°12 werd gepubliceerd. <

Ervaringen uitwisselen: een LEADER-seminar in Kalabaka [Griekenland]

Verklaring van Cork:

“een platteland dat leeft”

De Europese conferentie over plattelandsontwikkeling in vergadering bijeen geweest in Cork, Ierland, van 7 tot en met 9 november 1996;...

Zich ervan bewust dat de plattelandsgebieden – waar een kwart van de bevolking woont en die meer dan 80% van het grondgebied van de Europese Unie beslaan – worden gekenmerkt door unieke culturele, economische en maatschappelijke structuren, een buitengewoon rijk geschakeerd scala van activiteiten en een grote verscheidenheid van landschappen (bossen en landbouwgrond, onaangetast natuurschoon, dorpen en kleine steden, regionale centra en kleine industriële bedrijven);

Ervan overtuigd dat de plattelandsgebieden en hun inwoners een echte verrijking voor de Europese Unie betekenen en het vermogen bezitten om concurrerend te zijn;

Voor ogen houdend dat het landelijke Europa voor verreweg het grootste deel bestaat uit landbouwgrond en bossen die een sterke invloed op het karakter van de Europese landschappen uitoefenen, dat de landbouw een belangrijk verbindend element tussen de mensen en het milieu is en moet blijven en dat de landbouwers verplichtingen hebben als beheerder van vele van de natuurlijke hulpbronnen van het platteland;

In herinnering brengend dat land- en bosbouw niet langer een overheersende plaats in de Europese economieën innemen, dat hun relatieve economische gewicht blijft afnemen en dat derhalve alle sociaal-economische sectoren van het platteland bij de plattelandsontwikkeling moeten worden betrokken;

Besefend dat de Europese burgers steeds meer aandacht besteden aan de kwaliteit van het bestaan in het algemeen, en aan vraagstukken van kwaliteit, gezondheid, veiligheid, persoonlijke ontwikkeling en vrijetijdsbesteding in het bijzonder, en dat de plattelandsgebieden in een unieke positie verkeren om op deze interesses in te spelen en plaats bieden voor een authentiek, modern ontwikkelingsmodel van hoge kwaliteit;

Erkennend dat het gemeenschappelijk landbouwbeleid zal moeten worden aangepast aan de nieuwe realiteiten en uitdagingen op het gebied van de vraag en voorkeuren van de consumenten, aan de ontwikkelingen in de internationale handel en aan de volgende uitbreiding van de EU, dat de verschuiving van prijssteun naar directe steun zal doorgaan, dat een daarmee strokende aanpassing van het GLB en van de landbouwsector nodig zal zijn en dat aan de landbouwers hulp bij het aanpassingsproces moet worden geboden en duidelijke aanwijzingen omtrent de toekomst moeten worden gegeven;

Verwachtend dat de bestaansreden van de compensatiebedragen die bij de hervorming van het GLB van 1992 zijn ingevoerd, in toenemende mate in twijfel zal worden getrokken;

Ervan overtuigd dat de gedachte van financiële steun van de overheid voor een plattelandsontwikkeling die in harmonie is met een adequaat beheer van de natuurlijke hulpbronnen en met de instandhouding en verbetering van de biologische verscheidenheid en van de cultuurlandschappen, steeds meer bijval vindt;

Erkennend dat, hoewel de achtereenvolgende hervormingen van het gemeenschappelijk landbouwbeleid en van het Europees beleid inzake plattelandsontwikkeling tot een doorzichtiger en doeltreffender aanpak hebben geleid, een aantal tegenstrijdigheden en overlappenden is ontstaan en de regelgeving ingewikkelder is geworden;

Vastbesloten om op alle mogelijke manieren bij te dragen tot het uitbouwen van het plaatselijke vermogen om een duurzame ontwikkeling in de plattelandsgebieden te bewerkstelligen, en in het bijzonder tot de totstandkoming van op de particuliere sector of de plaatselijke gemeenschap gebaseerde initiatieven die worden gekenmerkt door een goede integratie in de wereldmarkt;

Maakt bekend het volgende tienpuntenplan voor plattelandsontwikkeling in de Europese Unie:

Punt 1 – Meer aandacht voor het platteland

Een duurzame plattelandsontwikkeling moet bovenaan op de agenda van de Europese Unie worden geplaatst en het fundamentele beginsel worden dat ten grondslag ligt aan alle plattelandsbeleid in de allernaaste toekomst en na de uitbreiding. Daarmee wordt beoogd een ommekeer in de vlucht van het platteland te bewerkstelligen, de armoede te bestrijden, de werkgelegenheid en gelijke kansen te bevorderen, in te spelen op de toenemende verlangens naar verbeteringen op het gebied van kwaliteit, gezondheid, veiligheid, persoonlijke ontwikkeling en vrijetijdsbesteding en het welzijn op het platteland te vergroten. De eis van handhaving en verbetering van de kwaliteit van het plattelandsmilieu moet worden geïntegreerd in alle takken van communautair beleid die betrekking hebben op plattelandsontwikkeling. De overheidsuitgaven, de infrastructuurinvesteringen en de voorzieningen op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en verbindingen moeten eerlijker over de plattelands- en de stedelijke gebieden worden verdeeld. Van de beschikbare middelen dient een toenemend gedeelte te worden gebruikt om de plattelandsontwikkeling te bevorderen en de verwezenlijking van de milieudoelstellingen veilig te stellen.

Punt 2 – Geïntegreerde aanpak

Het beleid inzake plattelandsontwikkeling moet qua concept multidisciplinair en qua uitvoering multisectoraal zijn met een duidelijke ruimtelijke dimensie. Het moet gelden voor alle plattelandsgebieden in de Unie, waarbij het concentratiebeginsel dient te worden toegepast via differentiatie van het medefinancieringspercentage ten gunste van die gebieden waar de behoeften het grootst zijn. Het moet zijn gebaseerd op een geïntegreerde aanpak, waarbij in hetzelfde juridische en beleidskader dienen te worden ingepast: de aanpassing en ontwikkeling van de landbouw, de economische diversificatie (met het accent op kleine en middelgrote industriebedrijven en dienstverlening op het platte-

— land), het beheer van de natuurlijke hulpbronnen, de versterking van de milieufuncties en de bevordering van cultuur, toerisme en recreatie.

Punt 3 – Diversificatie

De steun voor de diversificatie van de economische en sociale activiteiten moet worden toegespitst op het verschaffen van het kader voor op de particuliere sector of de plaatselijke gemeenschap gebaseerde initiatieven die de betrokkenen op eigen kracht kunnen voortzetten: investeringen, technische hulp, zakelijke dienstverlening, adequate infrastructuur, onderwijs, opleiding, integratie van vorderingen op het gebied van de informatietechnologie, versterking van de rol van kleine steden als integrerend onderdeel van de plattelandsgebieden en als sleutelfactor in de ontwikkeling en bevordering van de ontwikkeling van levensvatbare plattelandsgemeenschappen en van dorpsvernieuwing.

Punt 4 – Duurzaamheid

Het beleid dient te zijn gericht op bevordering van een plattelandsontwikkeling die de kwaliteit en aantrekkelijkheid van de landschappen van het Europese platteland (natuurlijke hulpbronnen, biologische verscheidenheid en culturele identiteit) in stand houdt, zodat het gebruik dat de huidige generatie ervan maakt, de keuzemogelijkheden voor toekomstige generaties niet in gevaar brengt. Bij onze plaatselijke activiteiten moeten wij ons bewust zijn van onze wereldomvattende verantwoordelijkheid.

Punt 5 – Subsidiariteit

Wegens de verscheidenheid van de plattelandsgebieden in de Unie moet bij het beleid inzake plattelandsontwikkeling het subsidiariteitsbeginsel worden gehanteerd. Dit beleid moet zo sterk mogelijk worden gedecentraliseerd en worden gebaseerd op partnerschap en samenwerking tussen alle betrokken niveaus (plaatselijk, regionaal, nationaal en Europees). De nadruk dient te liggen op deelneming en op een benadering van onderaf die de creativiteit en solidariteit van de plattelandsgemeenschappen tot ontplooiing brengt. Plattelandsontwikkeling moet een lokale en door de eigen gemeenschap gestuurde aangelegenheid in een coherent Europees kader zijn.

Punt 6 – Vereenvoudiging

Bij het beleid inzake plattelandsontwikkeling, en vooral bij de landbouwcomponent daarvan, is een radicale vereenvoudiging van de regelgeving noodzakelijk. Terwijl het niet de bedoeling is het GLB te hernationaliseren, moet worden gezorgd voor meer coherentie in wat nu via tal van afzonderlijke kanalen wordt gedaan, voor een beperking van de EU-regelgeving betreffende algemene voorschriften en procedures, voor meer subsidiariteit bij de besluitvorming, voor een gedecentraliseerde uitvoering van het beleid en voor meer flexibiliteit in het algemeen.

Punt 7 – Programmering

De programma's voor plattelandsontwikkeling dienen te worden uitgevoerd via coherente en doorzichtige procedures, op basis van integratie in een enkel programma voor plattelandsontwikkeling per regio en in het kader van een enkel mechanisme voor de duurzame ontwikkeling van het platteland.

Punt 8 – Financiering

De aanwending van plaatselijke financiële middelen ter bevordering van plaatselijke projecten voor plattelandsontwikkeling dient te worden gestimuleerd. Er moeten meer stimulansen voor de toepassing van financiële instrumentering in het kader van de technieken voor kredietverlening op het platteland worden gegeven om betere synergetische effecten tussen overheids- en particuliere financiering te verkrijgen, om de financiële belemmeringen voor het midden- en kleinbedrijf te verminderen, om produktieve investeringen te bevorderen en om de plattelandseconomie te diversifiëren. Impulsen dienen te worden gegeven voor een ruimere deelneming door (overheids- en particuliere) banken en door andere financiële tussenpersonen.

Punt 9 – Beheer

Het vermogen en de doeltreffendheid op bestuurlijk gebied van de regionale en de plaatselijke overheden en de op de plaatselijke gemeenschap gebaseerde groepen dient zo nodig te worden verbeterd door technische hulp, opleidingen, betere communicatiemogelijkheden en formules voor samenwerking als partners (partnerschap) beschikbaar te stellen en door via netwerken van regio's en plattelandsgemeenschappen in heel Europa onderzoekresultaten en informatie te delen en ervaringen uit te wisselen.

Punt 10 – Evaluatie en onderzoek

Er zal meer aandacht aan het toezicht, de evaluatie en de beoordeling van de begunstigden moeten worden besteed om voor doorzichtige procedures te zorgen, een goede aanwending van de overheidsmiddelen te waarborgen, onderzoek en innovatie te stimuleren en een met kennis van zaken gevoerde openbare discussie mogelijk te maken. De belanghebbenden ("stakeholders") moeten niet alleen bij de concipiëring en de uitvoering worden geraadpleegd, maar ook worden betrokken bij het toezicht en de evaluatie.

Slotom

- > van de plattelandsgebieden plaatsen te maken die aantrekkelijker zijn om er te wonen en te werken en die zich als middelpunt van een zinvoller leven ontpoppen voor mensen van steeds meer verschillende categorieën en van alle leeftijden;
- > dit tienpuntenplan te ondersteunen en als partner mee te werken aan de verwezenlijking van elk van de doelstellingen die in deze verklaring zijn neergelegd;
- > een actieve rol te spelen in het bevorderen van duurzame plattelandsontwikkeling in een internationale context.

9 november 1996

North Yorkshire Heritage Coast [Verenigd Koninkrijk]

Een brede samenwerking

De kuststrook van Yorkshire, in het noordoosten van Engeland, is een landelijke omgeving met drie traditionele activiteiten - visvangst, landbouw en toerisme - die een crisis doormaken. Recent werd een geïntegreerde ontwikkelingsstrategie opgesteld, die de economie van het gebied verscheidenheid en dynamiek moet geven. LEADER kwam als geroepen, als een perfect instrument om de plaatselijke noden te identificeren. Samen met de bevolking.

“Het lijkt wel Monopoly!” roept een lid van de LEADER-groep van Whitby uit. Hij zet een vlaggetje op de grote kaart die op de grond ligt uitgespreid. Dit geeft aan dat er op die plaats een ongelenigde behoefte en een onopgelost probleem bestaat. Het is de tweede bijeenkomst van de groep, een van de vijf comités die in dit LEADER-gebied werden opgericht. Op de agenda staan de aanname van een functioneringsoordeel en een eerste inventaris van de problemen van de buurt. *“Met een kaart of een maquette kun je de situatie goed weergeven en een ludiek aspect aan de inventarisering geven en het is een goed promotiemiddel*

om de bevolking te mobiliseren”, legt Ingrid Salomon, de voorzitter van de vergadering, uit. Zij coördineert LEADER voor de North Yorkshire Heritage Coast, een van de twee gebieden die steun ontvangen van het regionale LEADER II-programma “North of England Heritage Coast”, dat eind 1995 werd aangenomen. Zoals de naam aangeeft, betreft dit programma de kustgebieden in het noorden van Engeland die geclassificeerd zijn als natuurlijk erfgoed (“Heritage Coasts”) (*). Er zijn twee graafschappen bij betrokken: Northumberland en North-Yorkshire. Het regionale programma wordt geleid door een LEADER II-stichting (een “Trust”), opgericht in de lente van 1996. De stichting bestaat uit verenigingen van het gebied en betrokken ontwikkelingsbureaus van de overheid en tevens uit de National Trust, de belangrijkste organisatie voor de bescherming van het Britse culturele en natuurlijke erfgoed.

→ Diversificatie

Met zijn 14 000 inwoners is Whitby de "grote" stad van dit LEADER-gebied, een smalle strook die zich vijftig kilometer uitstrekt langs de Noordzee, tussen Flamborough Head en de monding van de Tees. Scarborough, het administratief centrum met 103 000 inwoners, hoort er niet bij. Een groot gedeelte van het gebied komt overeen met het North York Moors National Park, een zeer dunbevolkte uitgestrekte heidevlakte (499 km²). Zoals veel van de zeventien "parishes" (gemeenten) uit het gebied is Whitby tegelijkertijd een vishaven en een badplaats. Maar de ambachtelijke visvangst maakt een zware crisis door en de goedkope vakanties in exotische oorden met een milder klimaat brengen de toeristische sector schade toe: *"Sinds enkele jaren is het bezoekers-aantal gevoelig afgenomen, terwijl er een overschot aan overnachtingsmogelijkheden is"*, zegt John Smith, burgemeester van Whitby, met spijt in zijn stem. De lokale economie werd sinds de jaren zestig aangedreven door de motor van het toerisme en kon het stellen zonder noemenswaardige overheidssteun. *"We waren geen stedelijk gebied in crisis, noch een benadeeld landelijk gebied"*, verklaart Ray Williamson van de Scarborough Borough Council. *"Maar de situatie was niet houdbaar meer en dus besloten we ons in te gaan zetten voor de diversificatie van de economie. In 1995 richtten we een samenwerkingsverband op, waarbij de Graafschapsraad, de Commissie voor Plattelandsontwikkeling (die verantwoordelijk is voor de plattelandsontwikkeling in Engeland, red.) en privé-personen betrokken waren."*

Aanvankelijk kreeg het "Yorkshire Coast Economic Development Partnership" een jaarlijks budget van 250 000 ECU en werkte het een lokaal actieplan uit. Meteen daarna kreeg het de mogelijkheid steun te ontvangen uit twee belangrijke financiële bronnen: het programma van Doelstelling 5b en het "Single Regeneration Budget" (ongeveer zes miljoen ECU voor het gebied). Dit laatste is een Engels programma dat lange tijd alleen werd toegekend aan stedelijke gebieden, maar waarnaar nu alle soorten gebieden kunnen mededingen. In 1996 versterkten twee communautaire Initiatieven de middelen: PESCA (herstructurering van de visvangstsector) en LEADER, beide enkel toegekend aan de kuststreek. *"LEADER is een belangrijk instrument voor de kustdorpen. Hiermee kunnen we samen met de betrokken bewoners de lokale behoeften identificeren door 'dorpsaudits' te houden (zie kader, red.). De projecten die daaruit voortvloeien worden vervolgens gefinancierd door LEADER - ik denk dan vooral aan kleinschalige projecten - of door de andere programma's voor de initiatieven van groter formaat."*

Vooruitlopend op deze strategie heeft het samenwerkingsverband een LEADER-groep voor technische bijstand opgericht, waaraan vooral verschillende overheidsinstanties en deskundigen van het nationaal park (dit leidt lokale ontwikkelingacties op zijn gebied) deelnemen.

Een renovatiecampagne ondersteund door het North York Moors National Park

Uithouwing van een aanwijspaal van de "Côte du Patrimoine"

Bewustmaking

Het eerste doel van LEADER is dus het financieren van 'dorsaudits' – voor honderd procent, met een plafond van 2 500 ECU per audit, *"een bedrag dat ruimschoots voldoende moet zijn, aangezien een dorsaudit geen zeer kostbare operatie is"*, licht Ingrid Salomonsen toe. Zij organiseert sinds begin september 1996 de openbare vergaderingen en ontmoet alle bij LEADER betrokken stadsbesturen. *"Het is niet eenvoudig om een individualistische bevolking te mobiliseren, het verenigingsleven is nogal zwak hier. De bevolking is redelijk verouderd en de landbouwers zijn zeer onzeker over de plattelandsonwikkeling omdat zij in een moeilijke situatie zitten."*

Maar de LEADER-verantwoordelijke slaagt erin in elk dorp voorvechters te recrutereren, zoals Will Terry, een jonge landbouwer, gemeenteraadslid en lid van het LEADER-comité van Fylingdales. *"Als jongere voel ik me verplicht om me in te zetten, vooral nu de gemeentes onlangs veel voorrechten hebben gekregen op het gebied van de lokale ontwikkeling."*

De vijf LEADER-comités bestaan uit lokale afgevaardigden en economisch betrokkenen (landbouwers, vertegenwoordigers van verenigingen, ambachtslui, toerismeoperators, enz.) en zijn ten eerste belast met de organisatie van de audits (voor januari 1997). Daarna worden de projecten geleidelijk geïdentificeerd (tijdens 1997) en worden lokale actiegroepen opgericht. Die zijn verantwoordelijk voor de selectie van en de leiding over de ondersteunde projecten en vaardigen elk een vertegenwoordiger af naar de "North England Coastal Zone LEADER Trust", die het regionale programma bestuurt.

Ingrid kruist haar vingers. *"We zitten nu in een cruciale fase. LEADER II moet nu uit zijn administratieve 'cocon' komen en door de lokale bevolking worden overgenomen. Tenminste, dat hoop ik!"*

Toen ze de ochtend daarvoor op haar kantoor kwam, vond ze een hoopgevende boodschap op haar antwoordapparaat. *"Met de burgemeester van Hawsker cum Stainsacre. Wij hebben uw voorstel gisteravond besproken en willen zo spoedig mogelijk een audit organiseren."*

(*) Sinds het begin van de jaren zeventig heeft de Countryside Commission 45 kustgebieden in Engeland en Wales geïdentificeerd als "erfgoedkust".

Oppervlakte: 668 km²

Bevolking: 39 062 inwoners

LEADER II-financiering: 1 875 000 ECU

North Yorkshire Heritage Coast LEADER Programme

St-Hildas Business Centre

The Ropery

Whitby, North Yorkshire YO22 4ET (UK)

Tel: +44 1947 600 553 - Fax: +44 1947 604 923

Ontwikkeling met de vinger aan de pols: de “dorpsaudits”

Met behulp van een kaart kunnen de lokale behoeften makkelijker worden geïdentificeerd [bijeenkomst van het LEADER-comité van Whitby, North Yorkshire Heritage Coast]

De “village appraisals” of “community appraisals” zijn democratische instrumenten om de ontwikkeling te stimuleren en vormen een uitstekend middel om de lokale bevolking te mobiliseren, de krachten, zwakheden en behoeften van een gebied te identificeren en samen te werken aan de projecten die eruit voortvloeien. Ze werden oorspronkelijk opgezet voor plattelandsgebieden, maar hun succes is zo groot dat dit initiatief steeds meer wordt uitgebreid naar stedelijke gebieden.

De principes van deze Britse uitvinding werden ontleend aan de campagne “Planning for Real”, die in de jaren zeventig en tachtig werd opgezet door Tony Gibson, een Engelse deskundige in lokale ontwikkeling. In 1987 werd “The Local Jigsaw” gepubliceerd, een eerste handleiding voor het houden van een audit. In 1994 maakte de onderzoekseenheid in lokale ontwikkeling van het Cheltenham and Gloucester College of Higher Education een computerprogramma (*) dat de uitvoering van de audit vergemakkelijkt (uitwerking van een vragenlijst, gegevensverwerking, enz.).

Er zijn twaalf stappen nodig om een audit tot een goed einde te brengen:

1. met de goedkeuring van de lokale autoriteiten een informatiebijeenkomst organiseren, de bevolking polsen en een stuurcomité oprichten voor de audit (ongeveer tien personen die een afvaardiging vormen van alle sectoren die bij de lokale ontwikkeling betrokken zijn);
2. de doelstellingen identificeren en het geografische bereik van de audit vaststellen (het hele gebied, een gedeelte, een bepaald dorp,...);
3. mogelijke bronnen voor de financiering van de audit zoeken (privé-sponsors, lokale overheden, regionale, nationale of Europese programma's – LEADER, PACTE, enz.);
4. gezamenlijk een realistische termijn stellen en bepalen welke middelen het beste zijn om de actie bekendheid te geven;
5. methoden voor dorpsaudits leren kennen;
6. een inventaris opmaken van de vragen die de lokale bevolking belangrijk en een onderzoek waard vindt;
7. een vragenlijst opstellen op basis van de vastgestelde prioriteiten;
8. de vragenlijst in het betrokken gebied uitdelen;

9. de verkregen antwoorden analyseren;
10. de doelstellingen van de audit aanpassen naargelang de resultaten van de analyse en een (zo aantrekkelijk mogelijk) rapport opstellen waarin een reeks operationele aanbevelingen worden gedaan;
11. dit rapport bekendmaken en de verschillende gesprekspartners van de overheid bepalen met wie over de uitwerking van de geïdentificeerde projecten onderhandeld moet worden;
12. na een jaar de balans opmaken om te zien hoe de zaken geëvolueerd zijn.

Het voorbeeld van de dorpsaudits kent veel navolging bij talloze LEADER-groepen, niet alleen in het Verenigd Koninkrijk, maar ook in Ierland, Frankrijk, België en elders in Europa, die lokale raadplegingen houden gebaseerd op dit model (**).

(*) “Village Appraisals”, handleiding en programma gepubliceerd door The Countryside and Community Research Unit, Cheltenham and Gloucester College of Higher Education, Francis Close Hall, Swindon Road, Cheltenham, Gloucestershire GL50 4AZ (UK). Tel: +49 1242 532 912.

(**) Zie ook “Consultation villageoise et développement rural”. Gepubliceerd door de Fondation rurale de Wallonie. 1996. FRW, 11 rempart de la Vierge, B-5000 Namen. Fax: +32 81 224 577.

Evros [Griekenland]

De vruchten van een actief beleid

Het model voor geïntegreerde ontwikkeling dat de gemeente Tychoero uitvoerde en dat geleidelijk aan wordt overgenomen in andere delen van het LEADER-gebied Evros (Thracië), geeft hoop op een herontwikkeling van deze lang verwaarloosde grensstreek. Tenminste, op voorwaarde dat de privé-sector het overheidsinitiatief overneemt.

"Onze actie begint zijn vruchten af te werpen", bevestigt Christos Hatzopoulos trots. De burgemeester van Tychoero, een gemeente van 2 500 inwoners op enkele kilometers van de Turkse grens, had het niet beter kun-

nen uitdrukken. Het gesprek vindt plaats aan de rand van een veld vol frambozenstruiken, die de gemeente in 1995 heeft geplant en die net hun eerste oogst hebben afgeleverd: vijftig ton. "We moesten de landbouw diversifiëren door nieuwe en rendabelere gewassen te kweken", legt de burgemeester uit. "We zijn in 1990 begonnen met asperges, waar nu zeventig lokale landbouwers van kunnen leven. Nu zijn de frambozen aan de beurt. Het kweken hiervan heeft het voordeel dat men behoorlijk wat inkomsten kan genereren op een relatief kleine oppervlakte."

Zo ontstond er een nieuwe landbouwactiviteit: een lokale coöperatie maakt van de vruchten jam en verpakt en verkoopt die. Maar van nog groter belang is de gevolgde methode, die een voorbeeld is voor de ontwikkelingsstrategie die in Tychoero gevolgd wordt. De gemeente neemt het initiatief tot het project en neemt alle nodige investeringen op zich, en geïnteresseerde particulieren exploiteren de gecreëerde infrastructuur. —

In afwachting van
de eerste frambozenoogst...

— In het geval van de frambozen is de gemeente eigenaar van de tien hectare grond die bebouwd wordt en levert zij de planten, de technische bijstand, het irrigatiesysteem, enzovoort. De kosten daarvan zijn ongeveer 116 ECU per are. De producenten schrijven zich in op het project voor een pacht van vijftien jaar. Het totale bedrag aan "huur" correspondeert met de kosten die de gemeente op zich neemt. De producenten dragen zorg voor hun concessie (snoeien, wieden...) en oogsten voor eigen winst de kostbare rode vruchten. Dezelfde strategie wordt toegepast in alle projecten die de gemeente verwezenlijkt. Zo werd aan de rand van het dorp een voormalig moeras omgevormd tot een artificieel meer. Rond het meer is een indrukwekkende hoeveelheid gebouwen en voorzieningen geconcentreerd: een centrum voor cultuur en recreatie, een zwembad, een hotel met vijftien kamers, een cafetaria, een speeltuin, enzovoort. Er werden eveneens 34 sociale woningen gebouwd aan de rand van het meer en van een nabijgelegen oud landbouwbedrijf werd een "leerboerderij" en een paardrijkschool gemaakt. Verder wordt er een jachthaven gepland. Voorlopig nemen gemeente-ambtenaren en vrijwilligers de taak op zich om de collectieve voorzieningen in bedrijf te houden, maar het is de bedoeling het beheer op termijn over te geven aan privé-ondernemers.

Egnatia

Maar de participatie van de privé-sector is een groot probleem in dit traditioneel achtergestelde plattelandsgebied. De centrale overheid toonde lange tijd weinig interesse in de ontwikkeling van deze regio op de grens met Bulgarije en Turkije. De toetreding van Griekenland tot de Europese Gemeenschap en de val van de Sovjet-Unie droegen bij tot een ontspanning in de situatie en tot een grotere openheid naar het buitenland van het noordoosten van het land. Aan deze openheid wordt zelfs op dit moment letterlijk vormgegeven door de aanleg van de "Egnatia", een grote Europese weg, die in het spoor zal liggen van een oude Romeinse baan. Hierdoor zal er een betere verbinding tussen Rome en Istanboel ontstaan en zal de regio zich uit zijn isolement losmaken.

Bovendien is Thracië sinds enkele jaren zowel voor de Europese Unie als voor de Griekse overheid een voorrangsg gebied. Dit betekent dat ondernemingen tot vijftig procent van hun investeringskosten kunnen terugkrijgen. De ingrijpende veranderingen in de internationale politieke situatie in dit deel van de wereld waren tevens van invloed op de lokale demografie. Duizenden Grieken die in Rusland of Georgië woonden, komen nu geleidelijk terug naar hun vaderland. De Griekse overheid spoort velen van hen aan om zich te vestigen in Thracië, als compensatie voor de uittocht van het platteland waaronder de regio lang geleden heeft. *"De immigranten brengen leven in de streek",* zegt de burgemeester van Tychero. *"Ze zijn een van de belangrijkste doelgroepen van onze actie. Er zijn bijvoorbeeld veertien gezinnen betrokken bij de frambozenteelt, omdat ze voorrang kregen bij de toekenning van de concessies, evenals de gezinnen zonder grond en de jonge werklozen die graag in het land wilden blijven."*

Ook twee andere acties van de gemeente Tychero betreffen hen direct: de oprichting van een weefcoöperatie waarin 115 vrouwen werken, onder wie veel immigranten, en de bouw van nieuwe sociale woningen. *"We willen er 130 bouwen",* zegt Christos Hatzopoulos, *"niet alleen voor de immigranten, maar ook voor de jonge gezinnen. Mijn grootste wens is een verdubbeling van de bevolking tijdens de komende jaren..."*

Verpakking van asperges in de coöperatie van Tychero

De weg van een leider

De veelzijdige ontwikkeling van de gemeente Tycherio heeft veel te danken aan de wil en het charisma van zijn burgemeester, Christos Hatzopoulos.

Hij studeerde politieke wetenschappen aan de universiteit van Perugia in de jaren zestig en zeven- en raakte daar erg onder de indruk van het fenomeen van het "Derde Italië" dat in die tijd in Ombrië opkwam. (*) "Ik droomde ervan dit model bij mij in Thracië toe te passen. Tenslotte hebben wij veel culturele gelijkenissen met de Italianen en de gebieden van het 'Derde Italië' waren in het begin, net zoals bij ons, gebieden die aan hun lot werden overgelaten... Dit soort ontwikkeling, gebaseerd op lokaal initiatief en op het dynamisme van de kleine familiebedrijven die een netwerk vormen, zou even goed bij ons kunnen werken. Ik was ervan overtuigd dat het de moeite van het proberen waard was."

Op zijn vijftienvijftigste vestigt hij zich weer in Filakto, zijn geboortedorp, waar hij in 1978 burgemeester wordt. "Toen kon ik mijn ideeën in de praktijk brengen", vertelt hij. "We hadden geen geasfalteerde wegen en geen riolering. Ik stelde het volgende voor: 'de gemeente koopt de materialen en de dorpsbewoners leggen de weg aan'. De mensen vonden dit een goed idee, iedereen stroopte de mouwen op en twee jaar later hadden we een fatsoenlijke weg en een aansluiting op de riolering."

In 1984 neemt het Griekse parlement een wet aan die uit overwegingen van efficiëntie de groepering van kleine gemeente stimuleert. Christos Hatzopoulos is overtuigd van de voordelen hiervan en pleit voor de aansluiting van Filakto bij Tycherio. Als die het jaar daarna plaatsvindt, vormt Tycherio de eerste gemeentelijke hergroepering in Griekenland. De operatie en haar pleitbezorger krijgen de aandacht van media uit het hele land.

In 1986 wordt Christos Hatzopoulos verkozen tot burgemeester van de nieuwe eenheid. Dan kan hij profiteren van zijn bekendheid om contact te zoeken met talrijke experts en specialisten in lokale ontwikkeling. Hij raadpleegt ze niet alleen, maar nodigt ze ook uit in Tycherio, waar ze deelnemen aan de uitwerking van projecten en tijdens informatiebijeenkomsten de bevolking van hun gelijk kunnen overtuigen.

"Natuurlijk moesten we eerst flink op de mensen in praten. Ze waren gelaten en gedemotiveerd door de jaren van politieke onverschilligheid van de centrale overheid. Maar de ervaring in Filakto – de weg en de riolering, zeer zichtba-

re verwezenlijkingen, toonden aan dat het effect had als we de koe bij de horens pakten. Wat echter duidelijk was, en veel moeilijker te bestrijden, was de structurele zwakheid van de privé-sector."

Het initiatief moest dus uitgaan van de gemeente. Deze stelt een ontwikkelingsplan op met drie doelstellingen: de productiviteit van de landbouwsector, waarin zestig procent van de actieve bevolking werkzaam is, vergroten; de levenskwaliteit verhogen; banen creëren.

LEADER 1 gaf Christos Hatzopoulos en zijn medewerkers de middelen om hun ambities te verwezenlijken. In december 1991 werd een ontwikkelingsbureau opgericht ("Dimossineteristiki Evros S.A."), in samenwerking met tien andere lokale organisaties en drie landbouwcoöperaties, dat het Initiatief zou gaan leiden.

In Tycherio zelf werden twee "gemeentebesturen" opgericht, die de verschillende projecten begeleiden. Ook sociale programma's staan hoog op de agenda van de gemeente. Deze neemt het schoolvervoer op zich, als eerste gemeente in Thracië. Ze zorgt voor preventieve geneeskunde voor de ouderen, door middel van een wekelijkse medische consultatie en een maandelijkse busdienst naar de medische diensten in Alexandroupolis. Verder organiseert ze allerlei culturele en recreatieve bijeenkomsten, zoals een folkloristisch festival en excursies voor de lokale bevolking. Banen bij de gemeente worden gereserveerd voor gehandicapten.

Twee cijfers geven een goede indruk van de omvang van de ontwikkelingsacties die met behulp van lokale, nationale en Europese steun in de gemeente werden verwezenlijkt: tussen 1986 en 1995 ging het jaarlijkse budget van Tycherio van 105 000 naar 2 800 000 ECU.

In december 1995 werden de inspanningen van het gemeenteteam beloond door de toekenning aan de gemeente Tycherio van de "Prijs voor duurzame ontwikkeling" van de Academie van Athene.

(*) Zie het artikel van Giuseppe Canullo in LEADER Magazine n°5 (1993).

→ Het actieve beleid van de verschillende overheidsinstanties en de toestroom van energieke immigranten stemmen de leden van het ontwikkelingsbureau "Dimossineteristiki Evros S.A." en zijn directeur, Dimitrios Karavassilis, optimistisch over de deelname van de privé-sector. *"Ervan uitgaande dat het ooit bestaan heeft, ligt het defaitisme nu achter ons. De mensen zien wat er bereikt is, ze merken dat de dingen bewegen en ze beginnen initiatief te nemen. LEADER I werd vooral gedragen door de overheid, maar zeventig tot tachtig procent van de investeringen in het kader van LEADER II komt uit privé-deelname."*

Het dorpje Feres (6 000 inwoners) krijgt nu een park rond een oud aquaduct, dat 9 000 bezoekers per jaar trekt. Met steun van LEADER I werden paden aangelegd en werden er een amfitheater en een café gebouwd, geleid door de vrouwencoöperatie "Ekavi". De 34 leden (echtgenotes van landbouwers, vrouwen die weer een beroepsactiviteit willen uitoefenen, enz.) maken en verkopen allerlei soorten ambachtelijke producten:

Een van de vele opleidingssessies die de lokale actiegroep organiseert

Oppervlakte: 1 522 km²
Bevolking: 28 351 inwoners
LEADER II-financiering: 4 740 000 ECU
Europese Unie: 2 473 000 ECU
Overheidsfondsen: 593 000 ECU
Privé-fondsen: 1 674 000 ECU

Dimossineteristiki Evros S.A.
Ardanio - GR-68500 Feres
Tél: +30 555 24 644 - Fax: +30 555 24 646
E-mail: dimossin@compulink.gr

geconfijt fruit en traditionele patisserie, maar ook aardewerk en geweven stoffen. Het café is een plaats voor gezelligheid voor de vrouwen en de gezinnen uit het dorp, maar ook het verkooppunt voor de producten van de coöperatie. *"Tussen juni en september 1996 hebben we een omzet van ongeveer 17 000 ECU gehaald"*, vertelt Korda Fotini, een van de beheersters van Ekavi.

Integratie

Deze ervaring vertegenwoordigt in het klein een ander belangrijk kenmerk van de strategie van de lokale actiegroep: de integratie van verschillende bedrijfssectoren. *"We proberen altijd landbouw, traditionele kennis, lokale producten, cultuur, toerisme en dienstverlening met elkaar te verbinden"*, benadrukt Thanassis Gouridis, een ontwikkelingswerker.

Het ontwikkelingsbureau van Evros start in Soufli, bekend om zijn zijde-industrie, een YOUTHSTART-programma. In de gerenoveerde ruimtes van een voormalige zijderupskwekerij komt een jongerencoöperatie die met name toeristische verblijven van een week zal organiseren, waarin de belangrijkste bezienswaardigheden van het gebied zijn opgenomen, zoals onder andere archeologische sites en ambachtcentra. Ook de twee grootste natuurlijke attracties horen daarbij: de delta van de Evros-rivier en het vogelreservaat van Dadia. Jaarlijks bezoeken 15 000 mensen dit bos van 28 000 hectare, dat beheerd en geleid wordt door het Wereldnatuurfonds. LEADER steunde de bouw van een overnachtingsplaats.

Zo'n soort operatie moet ook op het eiland Samothraki plaatsvinden. Dit eiland is opgenomen in het nieuwe LEADER II-gebied. *"Samothraki kan een voorbeeld van duurzaam toerisme worden"*, bevestigt Thanassis Gouridis. *"Het eiland kent nog weinig bezoekers en bevat oneindige natuurlijke en culturele schatten: de hoogste berg van de Griekse eilanden, een wilde kust, talrijke antieke overblijfselen, heel pittoreske dorpjes, warmwaterbronnen met veel mogelijkheden..."*

Het kuurwezen is een sector die de LAG met name wil ontwikkelen in het kader van LEADER II. Evros is rijkelijk voorzien van warmwaterbronnen, die makkelijker gecommmercialiseerd kunnen worden doordat ze vaak in de buurt van zeer oude Romeinse of verwaarloosde Ottomaanse thermen liggen.

"Die inkomstenbron opnieuw benutten, het onvoldoende aanbod van overnachtingen vergroten, nieuwe afzetmarkten voor lokale producten vinden, een doordacht communicatiebeleid voor het hele gebied opzetten en de bestaande voorzieningen afwerken. Dat zijn de belangrijkste beleidslijnen van ons LEADER II-programma", somt Dimitrios Karavassilis op.

Welke van de voorgenomen acties is volgens hem het meest vernieuwend? *"Die vraag kan ik onmogelijk beantwoorden"*, zegt Dimitrios, *"want alle acties zijn op de een of andere manier met elkaar verbonden. Misschien is dat wel de echte innovatie."*

Het activiteitenprogramma voor 1997

Het Europees Observatorium LEADER organiseert in 1997 ongeveer tien seminars in drie cycli rond de thema's innovatie, transnationale samenwerking en kwaliteit. Al deze bijeenkomsten vinden plaats in een gebied van een LAG die over belangrijke ervaring betreffende het thema beschikt. De datum en de plaats van de meeste seminars zijn nog niet bekend op het moment van dit artikel (december 1996), maar wie geïnteresseerd is, kan contact opnemen met het Europees Observatorium LEADER.

CYCLUS OVER INNOVATIE: "EEN DYNAMISCHE INNOVATIE TOT STAND BRENGEN OP HET TERREIN"

- > **"Innoveren door verschillende sectoren elkaar te laten aanvullen"**
De combinatie van de hulpmiddelen van verschillende sectoren – toerisme, landbouw, ambachten, dienstverlening, opleiding, transport, enz. – kan nieuwe mogelijkheden scheppen voor elke individuele sector, waardoor tevens de concurrentiekracht van het gebied wordt versterkt. (Datum: 12-16 maart 1997; Talen: Duits, Frans, Grieks; Plaats: Hittisau (Vorarlberg, Oostenrijk).
- > **"Lokale projecten selecteren"**
Hoe stel je selectiecriteria op die passen binnen de strategische en operationele doelstellingen van het programma voor plattelandsinnovatie? Hoe kies je via die criteria projecten en innoverende initiatieven uit? Hoe bepaal je de haalbaarheid en de duurzaamheid van een project?
- > **"Opleiding in lokale ontwikkeling"**
De opleidingen die in het kader van LEADER worden georganiseerd hebben vaak betrekking op een groot aantal mensen. Deze opleidingen zijn een essentieel middel om de overgang "van het idee naar het project" te vergemakkelijken, gezamenlijke initiatieven te starten, de noodzakelijke vaardigheden voor het succes van het project te verzamelen, de vaardigheden van de bevolking te vergroten en actief te betrekken bij het lokale ontwikkelingsinitiatief.

CYCLUS OVER TRANSNATIONALE SAMENWERKING: "HULP AAN TRANSNATIONALE SAMENWERKINGSPROJECTEN"

- > **"Uitdagingen en methoden van transnationale samenwerking"**
Transnationale samenwerking is een van de nieuwe actieterrains van LEADER. In Deel C van het Initiatief wordt meer dan 100 miljoen ECU uitgetrokken voor de financiering van dit soort operaties. Het Observatorium zelf

beschikt over een budget van 4 miljoen ECU om LEADER-begunstigden te helpen bij het opstellen van hun transnationaal samenwerkingsproject. Wat draagt het samenwerkingsproject bij tot het project voor het gebied? Hoe zorg je ervoor dat de vruchten van de samenwerking daadwerkelijk ten goede komen aan de lokale bevolking? Hoe kies je relevante partners uit? Hoe moeten de verschillende stadia van het samenwerkingsproject worden begeleid?

CYCLUS OVER KWALITEIT: "DE KWALITEIT VAN DE LOKALE INITIATIEVEN VERGROTEN"

- > **"Lokale producten commercialiseren in een korte kringloop"**
Uitgaande van concrete voorbeelden zal dit seminar de problematiek van de directe verkoop en de verkoop in een korte kringloop van verschillende soorten lokale producten behandelen uit de sector van de voeding, verwerking, ambachten of toerisme.
- > **"De gezamenlijke commercialisering van voedingsproducten in een lange kringloop"**
Om toegang te krijgen tot de grote distributienetwerken moeten de meeste LEADER-gebieden de kwaliteit en de presentatie van hun product verbeteren, een voldoende volume en gamma kunnen bieden, meestal door gezamenlijk op te treden, en contact met de distributiecentrales leggen.
- > **"Beschermd zones zijn een troef voor de dynamisering van het gebied"**
Veel bewoners denken dat het creëren van een beschermd natuurgebied een beperking zal leggen op de mogelijkheden van de economische activiteiten. Via ondersteunende voorbeelden zal dit seminar laten zien dat het instellen van beschermde zones integendeel nieuwe activiteiten kan aantrekken van bedrijven die willen profiteren van het "ecologische" imago van het gebied en het eventuele milieukeurmerk dat het werd toegekend.
- > **"Toeristische producten uitwerken rond trektochten"**
Om het natuurlijk potentieel van hun gebied te benutten, willen veel lokale actiegroepen producten ontwikkelen rond het thema van een trektocht (te voet, te paard, per fiets, enz.). Maar het uitwerken van een origineel en kwalitatief hoogstaand product rond dit thema vraagt een belangrijke inspanning, die dit seminar vanuit de belangrijkste invalshoeken zal onderzoeken.

INLICHTINGEN:

EUROPEES
OBSERVATORIUM LEADER
Sint-Pieterssteenweg 260
B-1040 Brussel
Tel: +32.2.736 49 60
Fax: +32.2.736 04 34

E-Mail:
leader@aeidl.be

World Wide Web:
<http://www.rural-europe.aeidl.be>

Klapper "Communautaire acties en plattelandsontwikkeling"

Deze klapper bevat ongeveer honderd bladen met informatie over alle programma's, acties, maatregelen, enz. die de Europese Unie uitvoert en die betrokkenen op het platteland zouden kunnen interesseren. De klapper wordt aangevuld en bijgewerkt bij veranderingen, nieuwe programma's, enz. (Prijs: 1 800 BF incl. BTW, ong. 45 ECU).

Er is ook een LEADER II-poster (62 cm x 93 cm). (Prijs: 700 BF incl. BTW, ong. 18 ECU; een tweede poster naar hetzelfde adres: 200 BF incl. BTW, ong. 5 ECU).

Naam: LEADER

("Liaison entre Actions de Développement de l'Economie Rurale")

Soort programma: Initiatief van de Europese Unie

Betrokken gebieden: regio's onder Doelstelling 1 (met ontwikkelingsachterstand), regio's onder Doelstelling 5b (kwetsbare plattelandsgebieden) en regio's onder Doelstelling 6 (noordelijke gebieden met een zeer lage bevolkingsdichtheid) van de Europese Unie. 10% van het budget voor 5b-regio's mag echter toegekend worden aan aangrenzende regio's die niet in aanmerking komen.

Doel: LEADER II is in het verlengde van LEADER I (1991-1994) gericht op:

- > het aanmoedigen van lokale ontwikkelingsinitiatieven die tot voorbeeld kunnen dienen;
- > het geven van ondersteuning aan vernieuwende, overtuigende en overdraagbare campagnes die tonen welke nieuwe wegen de plattelandsonwikkeling kan inslaan;
- > uitbreiding van de uitwisseling van ervaringen en de kennisoverdracht;
- > het steunen van internationale samenwerkingsprojecten afkomstig van de lokale betrokkenen, die uitdrukking geven aan hun solidariteit.

Begunstigden: LEADER II geeft financiële steun aan twee categorieën begunstigden:

- > in de eerste plaats aan de "lokale actiegroepen" bestaande uit overheids- en privévertegenwoordigers, die samen een strategie en innovatieve maatregelen opzetten voor de lokale ontwikkeling van een plattelandsgebied (minder dan 100 000 inwoners);
- > voor het overige aan gezamenlijke overheids- of privébetrokkenen uit het landelijk milieu (lokale verbanden, advieskamers, coöperaties, verenigingen, enz.), op voorwaarde dat het doel van hun actie past binnen de lokale ontwikkeling van hun gebied.

Soorten maatregelen: verwerving van vaardigheden op het gebied van plattelandsonwikkeling, programma's voor vernieuwing op het platteland (beroepsopleidingen, plattelandstoerisme, steun aan kleine ondernemingen, opwaardering van de land- en bosbouwproductie en van de lokale visvangst, verbetering van het milieu en de leefomgeving, enz.) en internationale samenwerking.

De verschillende onderdelen van LEADER II zijn verbonden door een "Europees netwerk voor plattelandsonwikkeling" dat een brede verspreiding (seminars, uitwisselingen, publicaties) van de innovatieve acties voor het platteland mogelijk maakt en de internationale samenwerking vereenvoudigt. Dit netwerk wordt geleid door het "Europees LEADER-Observatorium".

Duur van het programma: 6 jaar (1994-1999)

Bedrag van de EU-steun: ongeveer 1 755 miljoen ECU (waarvan meer dan 1 000 miljoen voor de regio's onder Doelstelling 1) uit de drie Structuurfondsen.

**Europees
Observatorium LEADER**

**Europese Commissie
DG VI Landbouw**

LEADER magazine is het kwartaalblad van het programma voor plattelandsonwikkeling LEADER II. **LEADER II** ("Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale") is een EU-Initiatief dat uitgaat van de Europese Commissie en dat wordt gecoördineerd door het Directoraat-Generaal voor de Landbouw (eenheid VI-F.1.1). De inhoud van LEADER Magazine drukt niet noodzakelijkerwijs de mening van de instellingen van de Europese Unie uit. **Redactieleiding:** A.E.I.D.L./Europees Observatorium LEADER - **Verantwoordelijke uitgever:** William Van Dingenen, A.E.I.D.L., Sint-Pieterssteenweg 260, B-1040 Brussel - **Samenstelling:** Jean-Luc Janot - **Werken mee aan dit nummer:** Yves Champetier, Maria-Christina Makrandréou - **Foto's:** LEADER groepen, Francisco Botelho, Campagne Campagne, Patrice Cartier, John Sheehan, North York Moors National Park, Nicholas Petrou, Bengt Weiler - **Omslagfoto:** Campagne Campagne - **Productiecoördinatie:** Christine Charlier - **Lay-out:** Kaligram - Gedrukt in België op chloorvrij papier - **LEADER magazine** verschijnt in de elf talen van de Europese Unie in een oplage van 37 500 exemplaren. **Inlichtingen:** LEADER magazine, A.E.I.D.L., Sint-Pieterssteenweg 260, B-1040 Brussel -Tel: +32 2 736 49 60 - Fax: +32 2 736 04 34 - E-mail: leader@aeidl.be - WWW: <http://www.rural-europe.aeidl.be>